

מסורת הש"ס

בתולה נשאת פרק ראשון כתובות ב.

עין משפט
גזיר

א א ב מ"י מה"ל
אבות ה' טו פג
עין מה טו"פ א"ע
קמן פ"ט פ"י ז'
ב ד מ"י טו הל"ט ט'
ומנן טו ט"פ ט'
ט' ט' פ"ט ז'

לענין רש"י

קנדיירי (קנדיירי דין)
לענין

תוספות ר"ד

בתולה נשאת ביום ה'
ואלמנה ביום ה'
שפטים שבט ב"ד
אלמנה ביום ה'
ישבין בעיריית ביום ה'
וביום ה' ואם היה לו
טענה בתולים היה שכיב
לכ"ד. פי' הכפס תקנו
שנשאת הבתולה ב"ד כ"ד
שיבועל בליל ה' ואם לא
יצא לה בתולים ילך
בבית לביד ט"ס שיחקר
דעמו שיפסם עמה ויחקר
ביד פתי וינחה שפא
תתרו זינתה והיא אסרה
לו. שפטים שבט וכו'.
פי' אבתולה יהיה טעמא
ועמא דאלמנה שפס
לקמן ותקנת עורא הוא
שישבו ב"ד בעיריית
ב"ד וכו'. כדאמרינן ב"פ
מורה מ"י תקנת שחיב
עורא. ואפי' שכל עי
ועיר היתה סתורדין ככופ.
בכל ימות השבוע היה
שכיב בתולה וכו'.
ובה' עוסקים ברינים.
ולקמן פרק ונשאת באחד
בשבת. אמר ר"י שפי
מה אמרו בתולה נשאת
ב"ד שאם היה לו טענה
בתולים היה שכיב לכ"ד.
ותנשא בא' בשבת ואם
היה לו טענה בתולים
היה שכיב לכ"ד שקדו
הכפס על תקנת בנות
ישראל שיהא טורח ג'
ימים בסעודה א' בשבת
שני ושלשי וברביעי
כנסה. ועכשיו ששני
שקדו. אותה ששני לקמן
בפ' א"י' נתינים לבתולה
י"ב חודש נסתבעה הבעל
לפנס א"י'. כשם שנומינים
לאשה כך נתינים לאיש
לפנס א"י' ולאמנה ל'
עין הגיע זמן ולא נשאו
אוכלות משלו. פי' ובגן
שהבעל מעכב הגיע זמן
בא' בשבת פתח שאינו
יכול לטנסה איני מעלה
לה מונות לפיכך חלה
הוא או שחלתה היא או
שפירסה נדה איני מעלה
לה מונות. א"י' שמואל
בר רב יצחק ליש אלא
מתקנת עורא ואלך שאין
ביד יושבין אלא בב' וכו'.
אבל אי איתא ב"ד תקנות
בכל יום שקדו תקנת
עורא אשה נשאת בכל יום
והא בעינן שקדו ורביה
לה. והבי אסיק רב אחא
דבב אונסא לא אכלה בין
חלתה היא ובין חלה הוא.
והבי הילכתא:

בתולה. הא דלא קמי הבתולה כדמי האשה הנקית היצמה
יקנית (קדושין דף ג.) משום דהמס אקרא קאי כי יקח
איש אשה (דברים נד) האשה הכתובה וכן היצמה אכל הכא לא
קאי אקרא והא דלא מן בפ"ק דקידושין (דף יד:) העבד עברי אף
על פי דמתי בקרא (שמות כז) כי
מקנה עבד עברי משום דל"כ ה"ל
למתי העבד עברי שאינו דנוק
ואין דרך השי' לדבר כן ומיהו גבי
איש ואשה רגילים בכל מקום לנשות
כה' אפי' דלא קאי אקרא כמו
האשה שהלכה (ביבמות דף קד:)
האשה שמתארמלה (לקמן דף טו:)
האיש מדיר את בנו בזויר (דף יד: כח:)

נשאת. האיש מדיר את בנו בזויר (דף יד: כח:)
את הבתולה כמו האיש
מקדש (קדושין דף מה.) לפי שעתה
מקדש נעל כרמה דמשני (ע"פ דף כ:)
אפי' דלא קאי אקרא קאי כי יקח איש
אשה: ליום הרביעי. ולא צליל
חמשי דלאמרי פרק נמרץ (דף נד:)
(דף סה:) ה' דליכא כמותה דלא רמו
צה תיגררא כ"ש אם ישנה נשואין
צליל ה' דליכא למיחש שיטרת בנשואין
לקמן. ותקנת עורא הוא
שישבו ב"ד בעיריית
ב"ד וכו'. כדאמרינן ב"פ
מורה מ"י תקנת שחיב
עורא. ואפי' שכל עי
ועיר היתה סתורדין ככופ.
בכל ימות השבוע היה
שכיב בתולה וכו'.
ובה' עוסקים ברינים.
ולקמן פרק ונשאת באחד
בשבת. אמר ר"י שפי
מה אמרו בתולה נשאת
ב"ד שאם היה לו טענה
בתולים היה שכיב לכ"ד.
ותנשא בא' בשבת ואם
היה לו טענה בתולים
היה שכיב לכ"ד שקדו
הכפס על תקנת בנות
ישראל שיהא טורח ג'
ימים בסעודה א' בשבת
שני ושלשי וברביעי
כנסה. ועכשיו ששני
שקדו. אותה ששני לקמן
בפ' א"י' נתינים לבתולה
י"ב חודש נסתבעה הבעל
לפנס א"י'. כשם שנומינים
לאשה כך נתינים לאיש
לפנס א"י' ולאמנה ל'
עין הגיע זמן ולא נשאו
אוכלות משלו. פי' ובגן
שהבעל מעכב הגיע זמן
בא' בשבת פתח שאינו
יכול לטנסה איני מעלה
לה מונות לפיכך חלה
הוא או שחלתה היא או
שפירסה נדה איני מעלה
לה מונות. א"י' שמואל
בר רב יצחק ליש אלא
מתקנת עורא ואלך שאין
ביד יושבין אלא בב' וכו'.
אבל אי איתא ב"ד תקנות
בכל יום שקדו תקנת
עורא אשה נשאת בכל יום
והא בעינן שקדו ורביה
לה. והבי אסיק רב אחא
דבב אונסא לא אכלה בין
חלתה היא ובין חלה הוא.
והבי הילכתא:

בתולה נשאת ליום הרביעי. תקנת חכמים היא שמנשא נרביעי
בשבת דמפרש טעמא: שפעמים בשבת. אנתולה
קאי: בשני ובחמישי. אחת מעשר תקנות שמקן עורא. כבבא קמא
בפרק מרובה (דף פג.) מפרש לכולהו. ולכן מקני שמנשא נרביעי
שאם היה לו טענה בתולים ישכים
לכ"ד בעד כעסו עליו (א"א טז) וחס יש שות
בימינו יש לחוש[שמה יתפיים
ומתקדש דעמו ויקיימנה ושמה היא
זימנה תתמי ונאקרה עליו כדליפין
(טוטה דף כח.) מונסתרה והיא נעמאה(ו)
ומתוך שיבא לבית דין יתכר הדבר
כשילא הקול שמה יצואו עדים. ובגמ'ר
פרין ומינשא כחד בשבת: גמ'
לפי ששנינו כו' לקמן מקמי עלה:
הגיע זמן ולא נישאו. לקמן בפרק
אע"פ (נ.) מן נמינן לנתולה שנים עשר
חדש שמתבעה הבעל והזכיר על
הישואין לפירנס עמיה בתבשיתין.
לפרנס קנדיירי צלע"ו. ולאמנה
מוליום מלו. שהבעל חייב כמזונות
למפרש. לקמן מפרש שעכב הבעל:
אכולום פלו. שהבעל חייב כמזונות
אשתו מתקנת ב"ד כדלקמן בפרק
נערה (דף סח:). ואכולום כפרומה.
אם כהן הוא והיא בת ישראל שהכהן
מוליום את אשתו תרומה כדילף
(לקמן דף טז:) מוכהן כי יקנה נפש(ו):
לכן שנינו בתולה נשאת כו'. להודיע
שמקנת חכמים מעכבתו מלכנס
ואין עכבה זו שלו: מרי דאכרסה
כו'. תמה על דברי רב ואמר מריה
לדכרסה מה זה היה לשמואל לומר
כן. ועוד שחלה רב יוסף ושכח תלמודו
ותמה על דבריו הראשונים: פלי
תניא כדלא תניא. מלה טעם משנה
שניה כמשנה שאינה שניה: ומקשינן
לרב יוסף הי תניא ויהי לא תניא הא
תניא והא תניא. זו שניה חו שניה:
אלא תני תניא. מלה טעם עמא
בדפניא דלא מפרש טעמא. משמתי
טעמא מפרש תבוסה כדי שישכים
לביט דין והגיע זמן אין שום טעם
מפרש שן לומר מפני מה אם הגיע
זמן כאחד בשבת אינו מעלה לה
מזונות: ופינשא כאחד בשבת.
כונה רב יוסף קאמר לה: ועכשיו
שניה עקדו. ובשלי תקנה זו הוא
מעוכב מלכנס כאחד בשבת מעתה
אותה ששנינו כו': לפיכך רב יוסף
מקיים לה משמיה דנפשיה ומקבריה
ואמר לפיכך הוהיל ולמדנו שהמעוכב
מתמת אונס איני חייב לזונה חלה
הוא כו': הא קאמינא. הנינו מזומן:
נפסחפס שדו. לשון מעור סוף

מוסף רש"י

הגיע זמן. שנים עשר
חדש לנתולה שמתבעה
הבעל להכן נלמה לנשואין.
ולאלמנה שלשים יום. לקמן
לר"ה. ולא נישאו. ענן
שעכב התקן. או אונס של
(טוטה דף כח.) מונסתרה והיא
נעמאה(ו) ואידי דתנא רבא כדדידי
הני נמי טיפא כדדידי
(קמ"ו דף יב.) ראובנה
בתרומה. אם נה ישראל
תפירסת לכהן הוא (קמ"ו)
(ח.) אם כהן הוא היא
ישראלית. שמשנה שקדשה
לכנסה כתובה מן התרומה.
דמפסא כגמלא. וירכן
גזיר ע"ד הפסח (קמ"ו)
נ"ד. מריה דאכרסה.
לכן תמה הוא (ש"ס כב.)
כש"ע (ש"ס כב.)

א"א נשאת ליום הרביעי ואלמנה ליום החמישי
שפעמים בשבת בתי דינין יושבין בעיריות
ביום השני וביום החמישי שאם היה לו טענה
בתולים היה משכים לבית דין: גמ' אמר
רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל מפני
מה אמרו בתולה נשאת ליום הרביעי לפי
ששנינו ה' הגיע זמן ולא נישאו אוכלות משלו
ואוכלות בתרומה יכול הגיע זמן באחד בשבת
יהא מעלה לה מזונות לכך שנינו בתולה
נשאת ליום הרביעי אמר רב יוסף מריה
דאכרסה תלי תניא בדלא תניא הי תניא והי
לא תניא הא תניא והא תניא אלא תלי תניא
דמפרש טעמא בדתניא דלא מפרש טעמא
אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב יהודה
אמר שמואל מפני מה אמרו בתולה נשאת
ליום הרביעי שאם היה לו טענה בתולים היה
משכים לב"ד ותנישא באחד בשבת שאם
היה לו טענה בתולים היה משכים לבית דין
ישקדו חכמים על תקנת בנות ישראל שיהא
מורה בסעודה שלשה ימים אחד בשבת ושני
בשבת ושלשי בשבת וברביעי כונסה ועכשיו
ששנינו שקדו אותה ששנינו הגיע זמן ולא
נישאו אוכלות משלו ואוכלות בתרומה
יהגיע זמן באחד בשבת מתוך שאינו יכול
לכנס אינו מעלה לה מזונות לפיכך יחלה
הוא או שחלתה היא או שפירסה נדה
אינו מעלה לה מזונות ואיכא דבעי לה
מביעיא חלה הוא מהו התם טעמא מאי
משום דאניס והכא נמי הא אביס או דלמא
התם אניס בתקנתא דתקינו ליה רבנן הכא לא
ואם תמצוי לומר חלה הוא מעלה לה מזונות
חלתה היא מהו מצי אמר לה אנא הא קאימנא
או דלמא מציא אמרה ליה נסתחפה שדו
ואם תמצוי לומר אמרה ליה נסתחפה שדו
פירסה נדה מהו בשעת וסתה לא תיבעי לך
דלא

(משל כח) שטפה שדך. כלומר מוזך גרם כי מהיום אני מוטלת עליך לזון:
פשי

ובפחותה מנת שלש נאמן לאוקרה עליו. ומימה דהכא משמע דמשום חששא דזנות מקני שמהא נישא נרביעי ונפ"כ דגטין (דף יו.) ונפ"כ
איכא מ"ד דתקנו זמן בגטין משום פירי אכל משום שמה יתפה על נה חתונה לא חיישינן משום דזנות לא שכיח וי"ל דהמס קאמר
זנות דלמי לדי מיתה דהיינו בהתרחא ובעדים לא שכיח אי נמי הכא שלא חשב עמו בציפור כל ימיו חשו אפילו לזנות אפי' דלא שכיח:
בפני מה אמרו בתולה נשאת ליום הרביעי א"י ששנינו כו'. אין שאל הטעם למה נשאת נרביעי דלס כן לא הוה משני מתי אלא
הכי פירשו מפני מה אמרו כלומר מאי נפקא מינה שמיקני שנשאת נרביעי ומשני נפקא מינה לענין מזונות ותרומה ורב
יוסף קא מתנה מריה דאכרסה דהא נפקותא מפרשה כדילא שאם היה לו טענה בתולים והוא מניח נפקותא זו המפורשת ותופס נפקותא
אחרת: אלא אי איתמר הכי איתמר א"י יהודה אמר שמואל. ולא נרסין רב יוסף דהא רב יוסף גופיה קאמר אלא אי איתמר:
בפני מה אמרו בתולה נשאת ליום הרביעי אלא כה לקנות אלא ותנשא כאחד בשבת: ורנשא באחד בשבת. לא בני לשני
דנשאת נרביעי כדי שנגעל בחמישי משום כרסה שנאמרה זו לניס כדאמרינן לקמן (דף ה.) ועוד למה לי טעם דשקדו מיפוק
ליה משום כרסה ואומר ר"י דטעם כרסה אינה אלא ענה טובה ולא מקרי עבריינא אכל משום שקדו מקרי עבריינא וכן משמע לקמן
דאמר טעמא משום כרסה אכל משום איקורי דעמא לא חיישינן ומאי נפקא מינה אלא ודאי דמשום כרסה לא מקרי עבריינא:
מנא